

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇALIŞMA DEFTERİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

10

Ünite

ROMAN

Konu

- Dünya Edebiyatında Roman
- Tanzimat Dönemi'nde Roman
- Cümle Çeşitleri
- Yazım ve Noktalama

OGM
MATERYAL

5.
SAYI

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma defterinde öğretim süreçleri içerisinde kazandığınız bilgi ve becerileri kullanmanıza olanak tanıyacak çeşitli düzeylerde ve yapılar da etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle hem okulda işlemiş olduğunuz konuları tekrar etme hem de akademik gelişiminizi izleme imkânı bulacaksınız. Bu amaçla hazırlanan çalışma defterinde yer alan etkinlikler, bilişsel alan basamaklarını içerecek şekilde yapılandırılmıştır.

Çalışma defterinde boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı madde tipi etkinliklerinin yanı sıra bil-bul-çöz, kelime avı ve sudoku gibi içeriklerle keyifli vakit geçirmenizi sağlayan etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca "Hatırlıyor muyum?" bölümüyle akademik açıdan öz değerlendirmenizi yapabilecek ve eksik olduğunuz konuları karekodlar aracılığıyla tekrar etme fırsatı bulacaksınız.

Alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış olan bu çalışma defteri ile akademik gelişiminize katkı sunmayı amaçlamaktayız. Bu çalışmanın eğitim hayatınızda olumlu yansımalarını görmek dileğiyle...

Hatırlıyor muyum?

Aşağıdaki bilgileri hatırlayıp hatırlamadığınızı ilgili bölüme işaretleyiniz. Puan durumunuza göre aşağıdaki karekodları okutarak konu eksiklerinizi tamamlayınız.

1

Victor Hugo'nun *Notre Dame'in Kamburu* adlı romanında çirkin ve kambur olan kilise zangocu Quasimodo ile Başdiyakoz Frollo'nun çingene kızı Esmeralda'ya olan aşkları, bu kişilerin ruhlarında oluşan ikilemler ve tepkiler romantik bir yaklaşımla işlenmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

2

XIX. yüzyıl, Avrupa'nın sanayileşmeye başladığı bir dönemdir. Bu sanayileşmeyle birlikte toplumun sosyal, siyasi, kültürel yaşamında da hızlı bir değişim başlamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

3

Özgürlük, eşitlik, milliyetçilik, vatan gibi kavramlar özellikle Fransız İhtilali'nin sonuçlarına bağlı olarak ön plana çıkmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

4

Romantizm, XIX. yüzyılın başından ortalarına kadarki dönemde hemen hemen bütün Avrupa'da hâkim olan sanat/edebiyat akımıdır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

5

Romantizm akımının etkisiyle yazılan romanlarda yazar, akıl ve sağduyu yerine duygu ve hayali tercih eder. Eserlerde kötümserlik, hüznün ve melankoli ön plandadır. Kahramanlar, ayırıcı özelliklere sahip sosyal toplulukların temsilcisi olan genel tipler değil bireysel özellikleriyle var olan karakterlerdir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

6

Romantizmde yazar, olay ve kişilere öznel bir biçimde müdahale eder. Okuyucuyu dilediği gibi yönlendirir ve sürükler, roman kişilerine karşı tarafsız değildir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

7

Romantizm anlayışıyla yazılan eserlerde seçkin ve kurallı bir üslup yerine kural-
lara pek aldırmayan, renkli bir üslup vardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

8

Romantizmde yer alan tasvirler genellikle öznel niteliktedir. Yazar o anki ruhsal
durumu nasılsa tabiatı ve dış dünyayı ona göre algılar. Tasvirler, bir bakıma ya-
zarın ruhsal durumunu yansıtan bir araçtır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

9

Fransız edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Victor Hugo, edebî ününü
şairleri ve oyunları ile kazandı.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

10

Victor Hugo, *Cromwell* adlı tiyatro eserinin ön sözünde romantizmin ilkelerini
ortaya koydu.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

11

Victor Hugo'nun 1831 yılında yayımlanan *Notre Dame'ın Kamburu* romanı klasik
edebiyatın şaheserleri arasında yer aldı.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

12

XIX. yüzyıl dünya edebiyatına yön veren Victor Hugo'nun dışında Rus edebi-
yatında Lev Nikolayeviç Tolstoy *Savaş ve Barış*, Fiodor Mihayloviç Dostoyev-
ski *Suç ve Ceza*, İvan Turgenyev *Babalar ve Oğullar*, Nikolay Gogol *Ölü Canlar*,
Fransız edebiyatında Stendhal *Kırmızı ve Siyah*, Balzac *Vadideki Zambak*, İngiliz
edebiyatında Charles Dickens *İki Şehrin Hikâyesi* adlı eserleriyle yüzyılın önemli
yazarları arasında yer alırlar.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

13

Türk edebiyatında roman türünün ilk örnekleri önce çeviri, sonra da Batı romanlarının taklit edilmesi yoluyla Tanzimat Dönemi'nde oluşturulmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

14

Felâatun Bey ile Râkım Efendi adlı romanda, Ahmet Mithat Efendi'nin özlediği ve bunun için idealize ettiği Osmanlı efendisi, Râkım Efendi tipinde kişilik kazanır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

15

Râkım Efendi, çalışkanlık ve tutumlulukla mutluluğa kavuşanların sembolü iken Felâatun Bey, tembellik ve israfla hayatını tüketen insanların temsilcisidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

16

Şemsettin Sami'nin ilk yerli roman olan *Taaşuk-ı Tal'at ve Fitnat* adlı eserinden sonra ilk edebî roman Namık Kemal'in *İntibah* adlı eseridir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

17

Tanzimat romanında tekrar tekrar ele alınan mirasyedi tipi Namık Kemal'in *İntibah*'ında babasından kalan mirası yiyip yoksulluğa düşen Ali Bey, Nabizâde Nazım'ın *Zehra*'sında servetini Beyoğlu'nda bitirip parasız kalan Suphi tipinde de kendini gösterir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

18

Halka yönelme, halkı aydınlatma ve eğitime görevini üstlenen Ahmet Mithat, Namık Kemal gibi sanatçılar; günlük yaşamı konu edinen, sosyal yaşamla ilgili sorunları (yanlış ve mutsuz evlilikler, esaret, Batılılaşmayı yanlış yorumlayan gençler vb.) dile getiren romanlar yazmışlardır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

19

Romanlarını realist ve natüralist etkilerle daha gerçekçi bir zemine taşımak isteyen Recaizade Mahmut Ekrem (*Araba Sevdası*), Sami Paşazâde Sezâî (*Sergüzeşt*) ve Nabizâde Nazım (*Karabibik*, *Zehra*) bu dönemin diğer önemli sanatçıları arasında yer alır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

20

Ahmet Mithat Efendi; eserlerini yazdığı dönemde edebiyattan anlamayanların çokluğu sebebiyle halkın geneline hitap ederek onları aydınlatmaya, onların dertlerine tercüman olmaya çalıştığını belirtir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

21

1876'da yayımlanan *Felâtn Bey ile Râkım Efendi*, Batılılaşma sorununu, alafranga ve mirasyedi tipinden yola çıkarak ele alır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

22

Ahmet Mithat, nesrin bütün türlerinde ve akla gelen bütün konularda telif ve tercüme 200 kadar eser sahibidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

23

Hasan Mellah, Hüseyin Fellah, Henüz On Yedi Yaşında, Paris'te Bir Türk Ahmet Mithat Efendi'nin roman türündeki eserleridir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

24

Açıkbaş, Eyvah, Çengi yahut Daniş, Çelebi Ahmet Mithat Efendi'nin tiyatro türündeki eserlerinden bazılarıdır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

25

Anlatıcılar ya roman kahramanı olur ve yaşadıkları olayları birinci kişi ağzından anlatırlar ya kahramanları uzaktan izleyerek gördüklerini yorumlarlar ya da kahramanların zihinlerinden geçenleri okur, olan ve olabilecek olayları değerlendirirler.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

PUAN

00-32

KONUYU TEKRAR ETMELİSİNİZ

PUAN

33-40

ÇALIŞMALISINIZ

PUAN

41-50

ÇOK İYİ

TOPLAM PUANINIZ

Tüm
maddelerin
konu özeti

Eşleştirme

Aşağıda verilen I. sütundaki ifadeleri II. sütundaki ifadeler ile eşleştiriniz.

1	<i>İki Şehrin Hikâyesi</i>	☐	Namik Kemal	A
2	<i>Ölü Canlar</i>	☐	İvan Turgenyev	B
3	<i>Notre Dame'ın Kamburu</i>	☐	Charles Dickens	C
4	<i>Babalar ve Oğullar</i>	☐	Recaizade Mahmut Ekrem	Ç
5	<i>Sergüzeşt</i>	☐	Nikolay Gogol	D
6	<i>Taaşuk-ı Tal'at ve Fitnat</i>	☐	Sami Paşazâde Sezâî	E
7	<i>Paris'te Bir Türk</i>	☐	Victor Hugo	F
8	<i>İntibah</i>	☐	Şemsettin Sami	G
9	<i>Karabibik</i>	☐	Ahmet Mithat Efendi	H
10	<i>Araba Sevdası</i>	☐	Nabizâde Nazım	I

Eşleştirme-II

Aşağıda verilen I. sütundaki ifadeleri II. sütundaki ifadeler ile eşleştiriniz.

1

"Et-" ve "ol-" yardımcı eylemleriyle birleşirken ses düşmesine veya ses türemesine uğrayan birleşik sözcükler bitişik yazılır.

apaçık

A

2

Çift ünsüz harfle başlayan Batı kökenli alıntılar, ünsüzler arasına ünlü konulmadan yazılır. Bu tür birkaç alıntıda, söz başında veya iki ünsüz arasında bir ünlü türemiştir.

alinazik (yemek)

B

3

Sözcüklerden her ikisi veya ikincisi, birleşme sırasında benzetme yoluyla anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik sözcükler bitişik yazılır.

bulutla

C

4

"İle" sözcüğü, ünsüzle biten kelimelere bitişik olarak yazıldığında "i" ünlüsü düşer ve büyük ünlü uyumuna uyar.

bahsetti

D

5

Sıfat veya zarf görevindeki pekiştirmeli sözler bitişik yazılır.

istatistik

E

Aşağıda karışık olarak verilen kavramları metinde doğru boşluklara yerleştiriniz.

Notre Dame'ın
Kamburu

Romantizm

Telemak

Cromwell

Bakış açısı

Zehra

tek

Tercümân-ı Ahvâl

Ahmet Mithat

Namık Kemal

roman

İki Şehrin Hikâyesi

Klasisizm

hikâye

Özgürlük

eşitlik

milliyetçilik

vatan

öznel

İntibah

Felâtnun Bey

Râkım Efendi

Şemsettin Sami

-, XIX. yüzyılın başından ortalarına kadarki dönemde hemen hemen bütün Avrupa'da hâkim olan sanat/edebiyat akımıdır.
-, gibi kavramlar özellikle Fransız İhtilali'nin sonuçlarına bağlı olarak ön plana çıkmıştır.
- Victor Hugo adlı tiyatro eserinin ön sözünde romantizmin ilkelerini ortaya koydu.
- 1831 yılında yayımlanan adlı eser klasik edebiyatın şaheserleri arasında yer aldı.
- İlk edebî roman Namık Kemal'in adlı eseridir.
- İlk yerli roman olan *Taaşuk-ı Tal'at ve Fitnat* adlı eserin yazarı.....'dir.
- 1876'da yayımlanan; Batılılaşma sorununu, alafrağa ve mirasyedi tipinden yola çıkarak ele alır.
- çalışkanlık ve tutumlulukla mutluluğa kavuşanların sembolü iken, tembellik ve israfla hayatını tüketen insanların temsilcisidir.
- Tanzimat romanında tekrar tekrar ele alınan mirasyedi tipi Nabizâde Nazım'ın 'sında servetini Beyoğlu'nda bitirip parasız kalan Suphi tipinde de kendini gösterir.
- Tanzimat edebiyatı, Tanzimat'ın ilanından yirmi yıl kadar sonra 1860'ta Şinasi'nin Agâh Efendi ile gazetesini çıkarmasıyla başlayan ve 1895'e kadar süren edebî dönemin adıdır.
- Tanzimat romanında kişiler çoğu zaman yönlüdür.
- Halka yönelme, halkı aydınlatma ve eğitme görevini üstlenen gibi sanatçılar; günlük yaşamı konu edinen, sosyal yaşamla ilgili sorunları (yanlış ve mutsuz evlilikler, esaret, Batılılaşmayı yanlış yorumlayan gençler vb.) dile getiren romanlar yazmışlardır.
- Romantizmde yer alan tasvirler genellikle niteliktedir.
- Hasan Mellah, Hüseyin Fellah, Henüz On Yedi Yaşında, Paris'te Bir Türk* Ahmet Mithat Efendi'nin türündeki eserleridir.
- Charles Dickens (Çarls Dikins) adlı eseriyle XIX. yüzyılın önemli yazarları arasında yer alır.

Aşağıda yer alan çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi romantizm akımının özelliklerinden değildir?

- A) XIX. yüzyılın başından ortalarına kadar bütün Avrupa'da hâkim olan edebiyat akımıdır.
- B) Eserlerde akıl ve sağduyuyu önemseyen edebiyat akımıdır.
- C) Eserlerde kötümserlik, hüznün ve melankoli ön plandadır.
- D) Yazar, okuyucuyu dilediği gibi yönlendirir; roman kişilerine karşı tarafsız değildir.
- E) Romantizmde yer alan tasvirler genellikle öznel niteliktedir.

2. Nastasya da çıkıp odada yalnız kalır kalmaz, hasta, üzerindeki yorgani fırlatıp attı ve hemen yataktan kalktı. İcini yakıp kavuran bir sabırsızlıkla beklemişti herkesin çıkıp gitmesini, bir an önce işe girişmek istiyordu. Ama yapacağı iş neydi? Az önce yataktayken aklında olan şeyi, sanki bile bileymiş gibi kalkar kalkmaz unutmuştu. "Tanrım! Bana bir tek şeyi söyle: Her şeyi biliyorlar mı yoksa daha bilmiyorlar mı? Belki de her şeyi biliyorlar da yattığım sürece benimle alay etmek için bildiklerini gizliyorlar? Sonra birden odaya girecekler ve olup bitenleri ne zamandır bildiklerini söyleyivercekler... Ne yapayım şimdi ben? Hay aksi! Daha demin aklımdaydı yapacağım şey, şimdi, sanki kasten unuttum!.."

Dostoyevski'nin *Suç ve Ceza* adlı romanından alınan bölümle ilgili

- I. Hâkim bakış açısı kullanılmıştır.
 - II. Diyalog tekniği kullanılmıştır.
 - III. Kahramanda melankoli ön plandadır.
- yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II, III

3. Aşağıdaki yazar-eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Charles Dickens - *İki Şehrin Hikâyesi*
- B) Tolstoy - *Savaş ve Barış*
- C) İvan Turgenyev - *Babalar ve Oğullar*
- D) Stendhal - *Vadideki Zambak*
- E) Nikolay Gogol - *Ölü Canlar*

4. Vaktiyle hemşire Gudule'den çalınan Esmeralda, geçmişle ilgili herhangi bir bilgiye sahip değildir. Geçmişle olan tek bağı, boynunda taşıdığı yeşil incik boncuklarla süslü küçük muskadır. Bu muskanın içinde minik bir bebek patiği vardır. Annesini bir gün bu muskanın içindekilerle bulabileceğini kendisini büyüten kadın, ölmeden önce ona söylemiştir. Çirkin adam Quasimodo, âşık olduğu güzel Esmeralda'yı kaçırmayı planlar. Rahip Frollo ona yardım edeceğini söyler. Aslında rahibin fikri başkadır. Çünkü Esmeralda'yı o da sevmektedir.

Bu parçada bir bölümü verilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Sefiller*
- B) *İki Şehrin Hikâyesi*
- C) *Notre Dame'ın Kamburu*
- D) *Ölü Canlar*
- E) *Vadideki Zambak*

5. Tanzimat Dönemi romanı ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Olayların kurgusunda rastlantılara çok yer verilmiştir.
- B) Romanlar teknik olarak kusursuzdur.
- C) Yazar, kişiliğini gizlememiştir.
- D) Kişiler çoğu zaman tek yönlüdür.
- E) Yazar, uzun tahlil ve tasvirlerle yer vermiştir.

6.

ESER	KAHRAMAN
I. <i>Araba Sevdası</i>	• Mahpeyker
II. <i>Zehra</i>	• Bihruz Bey
III. <i>İntibah</i>	• Sırrıcemâl
IV. <i>Sergüzeşt</i>	• Canan
	• Dilber

Yukarıdaki eser adları ile kahramanları eşleştirildiğinde hangi kahraman dışta kalır?

- A) Mahpeyker
- B) Bihruz Bey
- C) Sırrıcemâl
- D) Canan
- E) Dilber

7. (I) Ahmet Mithat Efendi Tanzimat Dönemi'nin en tanınmış yazarlarından. (II) 1894 yılına kadar yazdığı yirmi sekiz hikâyeyi *Letâif-i Rivâyât* adıyla ayrı ayrı çıkarır. (III) Edebiyatımızda hikâye ve roman türünde pek çok örnek vermiştir. (IV) Eserlerinde Arapça ve Farsça kelime ve deyimler kullanır, sanatlı bir dili vardır. (V) Değişik türlerde roman yazmıştır: macera romanı, realist roman, polisiye roman, tarihî roman...

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8. Tanzimat Dönemi'nin, Ahmet Mithat Efendi'den sonra, önde gelen romancısıdır. Ona göre, "Roman, baştan geçmemiş olsa bile geçmesi mümkün bir olayı genişleterek yazmaktır." Mizacı ve etkilendiği yazarlar bakımından romantizm akımının etkisindedir ancak mekân ve olay tasvirlerinde realisttir. Roman tekniği zayıftır. Edebiyatımızın ilk tarihî romanı olan eserinde XVI. yüzyıl Osmanlı-Kırım ilişkilerini anlatır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada anlatılan sanatçıya aittir?

- A) *Araba Sevdası*
- B) *İntibah*
- C) *Küçük Şeyler*
- D) *Esaret*
- E) *Sergüzeşt*

9. Nabizâde Nazım ---- romanında; yaşadığı dönemin orta hâlli aile hayatını, İstanbul tulumbacılarının yaşayışlarını anlatır. Doğallıktan uzaklaşmaz. Yazar olarak olaylar, kişiler ve çevre konusunda seyirci konumunda kalır. Tulumbacı kahvelerini, Şehzadebaşı tiyatrolarını, ev içi çekişmelerini, Boğaziçi köşklerini gözlemci ustalığı ile tasvir eder.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) *Zavallı Çocuk*
- B) *Araba Sevdası*
- C) *Karabibik*
- D) *Felâton Bey ile Râkım Efendi*
- E) *Zehra*

10. Kuşlar yoktu şimdi havada ama yolun kenarında yeşillikler vardı.

Bu cümle ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yapısına göre bağlı cümledir.
- B) Birinci cümle devrik isim cümlesidir.
- C) Birinci cümlede dolaylı tümleş bulunma hâli eki almıştır.
- D) İkinci cümlelerin öznesi basit yapıdır.
- E) İkinci cümlelerin dolaylı tümleci belirtili isim tamlamasıdır.

11. Yosun kokusu, balık kokusu, deniz kokusu diyenler; kokuyu içlerine çektikleri zaman ürperirler.

Bu cümle ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yapısına göre sıralı cümledir.
- B) Yüklemine türüne göre fiil cümlesidir.
- C) Yan cümlecik vardır.
- D) Anlamına göre olumlu cümledir.
- E) Yüklemine yerine göre kurallı cümledir.

12. (I) Yağmur taş duvarların arasından çıkan aykırı yeşillikleri parlatmıştı. (II) Çocuk; üzgün, kaygılı ve gücenik annesinden ayrıldı. (III) Kıyısı duvarlı taş yolda yürümeye başlamıştı. (IV) Hademe kadın iskemleyi bir çatının oraya çekip oturmuştu. (V) Kadın yün örmeye başlamıştı.

Numaralanmış cümlelerin hangisi yapı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinin özelliği ayrıç içinde yanlış verilmiştir?

- A) Gelgelelim bütün bu eşyayı nereye taşımalı? (Soru cümlesi)
- B) Havada savrulan kucaklar dolusu gül yaprağı... (Eksilteli cümle)
- C) Rüyamda şimdikinden daha küçüktüm. (Birleşik cümle)
- D) Ben bir su damlası gibiyim annemin yanında. (Devrik cümle)
- E) Babam paçalarını sıvamış koşarak geliyor bana doğru. (Fiil cümlesi)

14. İstasyon binasıyla raylar arasında kalan dört beş adım genişliğindeki yerde, heybelerin üstünde oturan iki köylü ile kaputun içinde büzülmüş gibi duvara dayanan bir jandarmadan başka kimse yoktu.

Bu cümlelerin özellikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

- A) Bağlı - devrik - isim - olumlu
- B) Birleşik - kurallı - fiil - olumsuz
- C) Basit - devrik - isim - olumlu
- D) Sıralı - kurallı - isim - olumsuz
- E) Birleşik - kurallı - isim - olumsuz

15. - Edebi eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur.

- Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır.

- Dil bilgisinde eklerin farklı biçimlerini göstermek için kullanılır.

- Seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kullanılır.

Numaralanmış cümlelerde hangi noktalama işaretinin kullanımıyla ilgili bilgi verilmemiştir?

- A) Eğik çizgi
- B) Kesme işareti
- C) Noktalı virgül
- D) Virgül
- E) Soru işareti

16. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgülün kullanımı ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) Sabah treninde bütün ayrıntı satmasa bile, akşam trenine kalıyordu.
- B) Yaşlı köylüyle selamlaştık, konuşmaya başladık.
- C) Doktor Bey, biz sonunda lunapark bekçisi Ahmet'i anladık.
- D) Şimdi upuzun, gölgeli, ağaçlıklı bir sokaktan geçtik.
- E) Harp başladı demek istiyoruz, demişti Metin.

17. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde düzeltme işareti (^) farklı bir amaçla kullanılmıştır?

- A) Âlem senin için dönüyor ey sevgili!
- B) Seni ne kadar sevdiğimi hâlâ anlamadın.
- C) Masamın çekmecesindeki kâğıtları bulamadım.
- D) Senden sonra hâlin nicedir diye soran olmadı.
- E) Âşğın sazından dökülen her söz sanadır sevgili.

18. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımı ile ilgili yanlışlık vardır?

- A) Geçen yaz Alanya Kalesi'nden denizi seyrettik.
- B) Seyhan İlçesi güzel evleriyle gözde bir yer hâline geldi.
- C) İzmir'in doğusuna doğru gittikçe her yer yemyeşil olur.
- D) Bana dünyanın sevgisini versen senin yerin başka.
- E) *Mai ve Siyah* edebiyatımızın en önemli romanlarındandır.

19. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) İlla ki güzel günlerimiz olmuştur birlikte.
- B) Gökyüzündeki yıldızlar kadar parlak bir yüzü vardı.
- C) Gönündekileri bir an önce ona anlatmalısın.
- D) Mademki seni dinlemiyor, yapacak bir şey yok.
- E) Masanın altındaki kalem senin olabilir mi?

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Konargöçer bir sevdadan çıkmıştı aslında.
- B) Onu görünce yüzü kireç taşı gibi olmuştu.
- C) Gece mavisî elbisesi ile akşamın gözdesi oldu.
- D) Olanları ört bas etmek sana yakışmadı.
- E) O, toplumda mirasyedi biri olarak bilinirdi.

21. (I) Sorular büsbütün güçleştiriyor kanat vuruşlarını. (II) Bir çalılık arıyorum. (III) Kurtulmak, dinlenmek, bir soluk almak için bir çalılık arıyorum. (IV) Gölden uzakta, çamların altında, bir öbeği oluşturan yoğun çalılığı gördüm. (V) Üzerine geldiğimde kanat çırpmadım.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Birinci cümle devrik fiil cümlesidir.
- B) İkinci cümle basit, olumlu cümledir.
- C) Üçüncü cümle öznesi ortak sıralı cümledir.
- D) Dördüncü cümle girişlik birleşik cümledir.
- E) Beşinci cümle olumlu, birleşik cümledir.

A large, empty grid area with a light blue border, occupying most of the page. The grid consists of small squares, suitable for writing or drawing.

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları bu metne göre cevaplayınız.

ARABA SEVDASI

Bihruz Bey, bir Osmanlı paşasının oğludur. Özel hocalardan yarım yamalak bir eğitim almıştır. Alafrangalığa özenir. Süsü, gösterişi sever. Şık giyinir. Şımarık ve sorumsuz bir gençtir. Her fırsatta az buçuk bildiği Fransızca ile terzi, ayakkabıcı ve garsonlarla konuşur. Böylece Batılı olduğunu sanır.

Devrin pahalı eğlence yerlerinde arabasıyla gezinti yapar. Bir gün Çamlıca Tepesi'ne çıkan güzel bir arabada sarışın, kibar görünümlü bir kız görür. Hemen ona âşık olur. Bu kızın adı Periveş'tir. Ertesi hafta yine oraya gider. Binbir özenle yazdığı mektubu yüksek aileden sandığı kızın arabasına atar. Fakat o günden sonra onu bir daha göremez. Yemeden içmeden kesilir, zayıflar. İşini, annesini ihmal eder. Arkadaşlarından Keşfi Bey bu aşkı öğrenir. Ona kızın öldüğünü, ailesini yakından tanıdığını ve bir de ablası olduğunu söyler. Bihruz Bey bu yalana inanır, büyük bir acıya kapılır. Sevdiği kızın mezarını bile bilmemektedir. Her geçen gün de serveti tükenmektedir.

Aradan günler geçer, Bihruz Bey'in aşkı yavaş yavaş küllenir. Bir ramazan Şehzadebaşı'nda dolaşırken âşık olduğu kıza rastlar. Fakat onun sevdiği kızın ablası olduğunu düşünür. Güçlkle yanına yaklaşır, üzüntüsünü bildirir. Kız kardeşine olan aşkıdan söz eder. Mezarının yerini sorar.

(Aşağıdaki parça Bihruz'un, Periveş'in kardeşi sandığı kızdan sevgilisinin mezarını öğrenmek istediği bölümden alınmıştır.)

Artık iki aydan beri merak ettiği mezarın yerini öğrenmek için ele geçen kaçırmamak lâzım olduğunu düşündü. Binaenaleyh kırmızı şemsiyeyi takibe karar vererek harekete geçti. Kırmızı şemsiye durdukça o da durdu. O ilerledikçe Bihruz Bey'de ilerledi. Kırmızı şemsiye bir hayli gittikten sonra sağda bir sokağa saptı. Bu sokak تنها değildi. Biraz sonra sola sapıldı. Bihruz Bey'in artık tahammülü kalmamıştı. Hızlı hızlı gitti.

Kırmızı şemsiyenin yanına vardı. Kırmızı şemsiyeli hanımın yüzüne bakmıyordu. Gözleri yerde olduğu hâlde meramını arz etmeye başladı:

— Ah pardon efendim, mil (çok) pardon!

— Niçin? Ne var pardon diyecek?

— Ah nasıl söyleyeyim? Hemşirenizin... Of! Söyleyemiyorum... Ah! Mezarını nerede ise bana söylemenizi rica ederim. Afferdersiniz. Lakin emin olunuz ki hemşireniz... Ah! Bir anj (melek) gibi şast (namuslu ve iffetli) olarak gitmişti.

— Ne söylüyorsun anlamıyorum ki...

(...)

— Siz hemşiremi nerede gördünüz?

— Çamlıca'da gördüm. Hemşireniz bir anj idi.

— Konuştunuz, görüştünüz müydü?

— Evet, topu topu bir defa konuştuk.

— Siz ona bir çiçek verdiniz galiba.

— Ah, evet! Bir çiçek... Ma povr filör (Zavallı çiçeğim)

— O da size teşekkür etti, çiçeği aldı göğsüne ilişti. Öyle mi?

— Ah, öyle oldu!

(...)

— Hemşiremi şimdi görseniz tanırırsınız değil mi?

— Ah!.. Ne demek efendim, ne demek? Hiç tanımaz mıyım?

— Hele yüzüme bir iyi bakınız. Sakın hemşirem sandığınız ben olmayayım?

— Ah!.. Ne kadar benziyorsunuz.

— Beyefendi! Beni anam bir tane doğurmuş. Ne hemşirem var, ne de biraderim.

(...)

— Pardon, mil pardon! Kabahat benim değil, Keşfi Bey söyledi. İşte o beni aldattı.

— Zararı yok. Bari bundan sonra sevdiklerinizi çabuk çabuk mezara göndermeyin.

(...)

Bu konuşmalar üzerine Periveş; alaylı kahkahalar atar, onunla nerede karşılaştıklarını, kardeşi olmadığını söyler. Bihruz Bey düştüğü kötü durumdan kurtulmak ister. Fakat pot üstüne pot kırarak daha gülünç duruma düşer. Utançtan kıpkırmızı kesilir. Sonra bir yolunu bularak oradan uzaklaşır.

Recaizade Mahmut Ekrem

SORULAR

1. *Araba Sevdası* romanı hangi dönemde kaleme alınmıştır ve edebiyatımızdaki önemi nedir?

2. Romanın temasını belirleyiniz. Romanın temasından yola çıkarak dönemin zihniyeti ile ilgili çıkarımlar yapınız.

3. Romanın olay örgüsünü oluşturunuz.

4. Romanın anlatıcısını ve anlatıcının bakış açısını belirleyiniz.

5. Roman kahramanı Bihruz Bey'in özelliklerini belirleyiniz.

6. *Araba Sevdası* romanının yazıldığı dönemdeki romanların özellikleri ile ilgili bilgi veriniz.

Aşağıdaki cümleleri yapısı, anlamı, yüklemine yeri ve türü bakımından inceleyiniz.

- Yemek odasına açılan kapının yanındaki büyük camlı dolap kitaplık olarak kullanılıyordu.
Yapısına göre:
Anlamına göre:
Yüklemine yerine göre:
Yüklemine türüne göre:
- İki ihtiyar kadının çekip çevirdiği bu evin temizlikte bir eşi daha yoktu.
Yapısına göre:
Anlamına göre:
Yüklemine yerine göre:
Yüklemine türüne göre:
- Sabahları bir saat kendini kafasındaki düşüncelere bırakır, dalıp giderdi.
Yapısına göre:
Anlamına göre:
Yüklemine yerine göre:
Yüklemine türüne göre:
- Daha sonraki günlerde o gece neler düşündüğünü anımsayamadı bir türlü.
Yapısına göre:
Anlamına göre:
Yüklemine yerine göre:
Yüklemine türüne göre:
- Güneşin ilk ışıkları kadar yumuşak bir pırıltı belirliyordu hüzünlü gözlerinde.
Yapısına göre:
Anlamına göre:
Yüklemine yerine göre:
Yüklemine türüne göre:
- Doktor, genç adamın yüzünü silip göz kapaklarına yumuşakça ellerini bastırırken salonun dibindeki kapı açıldı ve solgun, uzunca bir yüz belirdi.
Yapısına göre:
Anlamına göre:
Yüklemine yerine göre:
Yüklemine türüne göre:
- Çamurun yüzeyi su, dibiyse balçıktı.
Yapısına göre:
Anlamına göre:
Yüklemine yerine göre:
Yüklemine türüne göre:

A large, empty grid area with a light blue border, occupying most of the page. The grid consists of small squares, suitable for writing or drawing.

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları bu metne göre cevaplayınız. (Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

Oliver Twist

(...)

Oliver ertesi sabah günlerden beri unutmuş olduğu bir neşeyle kalktı ve istekle, severek çalışmaya başladı. Rose'un kuşlarının kafeslerini gene ötsünler diye eski yerlerine astı ve gene en güzel kır çiçeklerini, renk ve kokularıyla Rose'un içini açınlar diye topladı. Günlerdir çevredeki bütün güzelliklerin üzerine inmiş olan hüznün sisi dağılmıştı artık. Yeşil yapraklardaki çiğ taneleri her zamankinden parlak, hafif esintinin dallarda çıkardığı hışırtının ezgisi daha tatlı, gökyüzü bile daha mavi daha ışıklıydı sanki! İşte kendi içinizdeki duygu ve düşünceler dış evrenin görünüşü üzerinde bile bu derece etkili olur. Doğaya ve insanlara bakıp bakıp da her şeyi karanlık ve kasvetli gören insanlar haklıdır. Ne var ki bu karanlık ve kasvet onların kendi tasalı ruhlarının ve görüşlerinin rengini yansıtır. Gerçek renkler inceliklidir. Seçebilmek için daha açık bir görüş ister.

Oliver sabah yürüyüşlerini artık tek başına yapmaz olmuştu. Bu ilgi çekici durum onun kendi gözünden de kaçmıştı. Onun eli kolu çiçek dolu olarak eve dönerken gördüğü o ilk sabahtan beri Harry Maylie öyle bir çiçek meraklısı olmuş ve çiçekleri vazolara yerleştirmekte öyle bir ustalık edinmişti ki Oliver'ı çok gerilerde bırakmıştı! Geldim Oliver da en güzel çiçeklerin nerelerde bulunduğunu bilmekte birinciydi. Böylece artık her sabah ikisi birlikte kırların, tarlaların altını üstüne getiriyor ve kır çiçeklerinin en güzellerini toplayıp eve taşıyorlardı.

Genç kızın oda penceresi açılmıştı artık. Çünkü Rose şahane yaz havasının içeriye dolarak tazeliğiyle canına can katmasından büyük zevk alıyordu. Ama panjurun hemen iç tarafındaki bir vazo içine, her sabah binbir özenle hazırlanan özel bir buketin konulduğu Oliver'ın gözünden kaçmıyordu. Buketin her sabah tazelenmesine karşın solan çiçeklerin asla atılmadığını fark etmemek de elde değildi. Doktor Losberne ne zaman bahçeye çıksa bakışlarını mutlaka pencerenin o köşesine doğru kaldırıyor ve başını gayet anlamlı bir şekilde salladıktan sonra sabah yürüyüşüne çıkıyordu.

Bu arada da günler uçup geçiyor ve Rose hızla iyileşiyordu. Gerçi genç kız henüz odasından çıkamadığı için ara ara Mrs. Maylie'yle yaptıkları kısa gezintilerin dışında artık akşam yürüyüşleri yapmıyorlardı ama Oliver saatlerini değerlendirmekte güçlük çekmiyordu. Ak saçlı yaşlı öğretmenden aldığı derslere iki kat çabayla sarılmıştı şimdi. O kadar çok çalışıyordu ki az zamanda gösterdiği ilerleme kendi kendini bile şaşırttı.

(...)

Ders çalışırken Oliver evin zemin katında, küçük bir arka odada oturuyordu. Tam bir köy odasıydı burası. Kafesli pencerenin çevresine sarılmış olan hanımelleri ve yaseminler içeriye kadar girerek odayı o güzel kokularıyla dolduruyorlardı. Pencere bahçeye açılıyordu. (...) Güzel bir akşam, alacakaranlığın ilk gölgeleri yeryüzüne inmeye başlarken Oliver bu pencerenin önüne oturmuş ders çalışıyordu. Epey zamandır masa başındaydı. O gün hava çok sıcak olmuş, çocuk da epey yorulmuştu. Onun için kitabı okurken yavaş yavaş uykuya daldığını söylersek kitabın yazar ya da yazarlarına hakaret etmiş sayılmayız.

(...)

Charles Dickens, *Oliver Twist*

1. Okuduđunuz metinde çevredeki güzelliklerin üzerine kmş olan hüzün sisi neden dağılmıştır? Bu durumun kahramanlar üzerinde nasıl bir etki bıraktığını yorumlayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

2. *İşte kendi içinizdeki duygu ve düşünceler dış evrenin görünüşü üzerinde bile bu derece etkili olur. Doğaya ve insanlara bakıp bakıp da her şeyi karanlık ve kasvetli gören insanlar haklıdır. Ne var ki bu karanlık ve kasvet onların kendi tasalı ruhlarının ve görüşlerinin rengini yansıtır.*

Metinden alınan yukarıdaki cümlelerden yola çıkarak yazarın insanların i dünyası ile çevreyi algılayışı hakkındaki görüşlerini yorumlayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

3. Epey zamandır masa başındaydı. O gün hava çok sıcak olmuş, ocuk da epey yorulmuştu. Onun için kitabı okurken yavaş yavaş uykuya daldığını söylersek kitabın yazar ya da yazarlarına hakaret etmiş sayılmayız.

Okuduđunuz metinden alınan yukarıdaki cümlede yazarın anlatılanlara romanın bir kişisi gibi müdahalede bulunduğu görülmektedir. Bu durumun metnin anlatımına nasıl bir etkisi olduğunu düşünüyorsunuz? Yorumlayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

4. Okuduđunuz metinde yazar sık sık tasvirler e başvurmuştur. Tasvirlerin romanda anlatılanlara katkısı nedir, bu tasvirler olmasaydı konu ve temanın yansıtılmasında bazı noktalar eksik kalır mıydı? Niçin?

.....

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları bu metne göre cevaplayınız. (Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

Taaşuk-ı Tal'at ve Fitnat

(...)

Şerife Kadın bir gün Fitnat Hanım ile nakış dersinden sonra konuşurken der ki:

– İki gün var, evime bir kız gelir. On yedi-on sekiz yaşında var. Nakış hiç bilmez, lakin bir okuması, bir yazması var ki! Hiç ben öyle kız görmedim. Beş dakikada koca bir gazeteyi baştan başa okur! (...)

Allah vergisi bir şey.

– Nakış nasıl öğrenememiş şimdiye kadar?

– Babası bırakmamış. Fakat o zekâ ile nakışı da öğrenecek. İki gün var ki bana gelir de, oldukça iğneyi kullanmaya alıştı.

– Ah, insan okumak-yazmak bildiği gibi, her şeyi kolay öğrenir. Ah!.. Ben böyle kör kaldım.

– Hiç okumak bilmez misin kızım?

– Okurum biraz ama, okuduğumu anlayamam ki.

– Bir şey yapalım öyleyse. O kıza söyleyeyim, buraya gelsin bir defa, sana ders göstereyim, sen de ona nakış gösterirsin. Onun da nakışa çok sevdası vardır, olmaz mı?

– Ah, öyle olsa!.. ne güzel... İsmi ne kızın?

– Ragıbe Hanım.

– Ne güzel isim... Ah, usta kadın! Şu ders işini uydursak! Pek çok sevdam var biraz yazı öğrenmeye.

– Peki kızım, peki.

Şerife kadın kalkıp gider. Giderken Hacıbababa'ya der ki:

– Sizin kerîme ile görüşecek kız buldum. Gayet kâmil, uslu bir kız. Okumayı yazmayı dahi pek güzel bilir. Hatta Fitnat Hanım ondan ders okumak hevesindedir. Ona da biraz nakış göster, çünkü nakış bilmez biçare...

– İşte şimdi beni memnun ettin, gördün mü? Gelmesin, yahut, kızım onun evine gitmesin dedim mi?

Ben yaptığımı bilirim. Herkesin değerini anlarım. Fitnat Hanım sevincinden çıldıracak. Ders okumaya o kadar sevdası gelir ki, ertesi günü dört gözle bekler. Bir saat, bir yıl kadar görünür, kendi kendine der:

– Ah... Ben okumak yazmak öğreneceğim... sonraki kitaplar, gazeteler alıp okuyacağım... istediğim

şeyi yazabileceğim... oh, ne güzel, ne güzel... Ragıbe Hanım'la görüşeceğiz: Kâh konuşacağız, kâh beraber

gergefte işleyeceğiz, kâh bana ders verecek... Ah, şükür yarabbi! yine ders okumaya başlayacağım. Ah, ders ne

kadar tatlıdır! Ne vakit, ufaktım da mektebe giderdim, ders okurdum; ne güzeldi o vakitler!.. Hele yine derse

başlayacağız. Bakalım, Ragıbe Hanım ne türlü kız olacak? Güzel olacak, şüphem yok, Şerife Kadın o kadar

metheder... hem de Şerife Kadın öyle, gördüğünü methedenlerden değil... Nihayet Fitnat Hanım o günü bu

türlü mülâhaza ile akşam eder. Gece de, bütün gece, hülyası derstir. Rüyasında da dersi görür, dersi ve Ragıbe

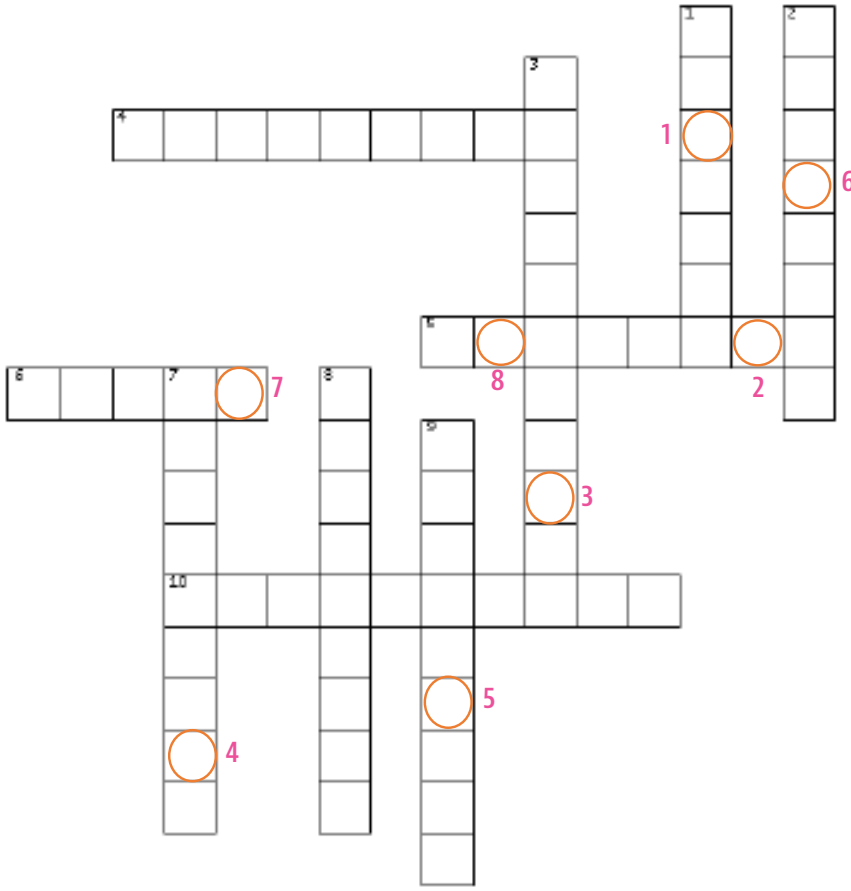
Hanım'ı sayıklar. Ertesi sabah dahi bu iki-üç saat ne vakit geçecek diye sabrı kalmaz... Bu böyle kalsın.

(...)

Şemsettin Sami, *Taaşuk-ı Tal'at ve Fitnat*

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

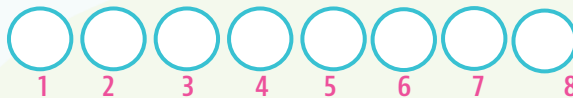
SOLDAN SAĞA

4. Dostoyevski tarafından yazılan; aklın, inancın ve eylemlerin vicdan ile muhakemesinin anlatıldığı roman.
5. *Kırmızı ve Siyah* adlı romanın yazarı.
6. Nabizâde Nazım'ın servetini Beyoğlu'nda bitirip parasız kalan Suphi'yi anlattığı Türk edebiyatının ilk natüralist romanı.
10. Ana ilkesi "Sanat, doğanın bir kopyası olmalıdır." olan sanat ve edebiyat akımı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Namık Kemal'in, babasından kalan mirası yiyip yoksulluğa düşen Ali Bey'i konu edindiği romanı.
2. Victor Hugo'nun ön sözünde romantizmin ilkelerini yazdığı eseri.
3. Ahmet Mithat Efendi'nin bir Osmanlı efendisi olarak özlem duyduğu, çalışkanlık ve tutumlulukla mutluluğa kavuşanların sembolü olan roman kişisi.
7. Klasisizmin ortaya koyduğu akıl ve sağduyuyu yerine bireyin duygularını ön plana çıkaran, dinî ve millî değerler ile hayalleri önemseyen düşünce ve sanat akımı.
8. Sami Paşazâde Sezâî tarafından realist ve natüralist etkilerle yazılmış, esaret konusunu ele alan roman.
9. Türk edebiyatının ilk köy romanı olarak kabul edilen eser.

ANAHTAR KELİME

A large rectangular area with a light blue grid pattern, intended for writing notes. The grid is composed of small squares and is framed by a teal border. The background of the page features soft, abstract shapes in shades of pink, yellow, and green.

CEVAP ANAHTARI

EŞLEŞTİRME - 1

1. Charles Dickens
2. Nikolay Gogol
3. Victor Hugo
4. İvan Turgenyev
5. Sami Paşazâde Sezâi
6. Şemsettin Sami
7. Ahmet Mithat Efendi
8. Namık Kemal
9. Nabizâde Nazım
10. Recaizade Mahmut Ekrem

EŞLEŞTİRME - 2

1. bahsetti
2. istatistik
3. alinazik (yemek)
4. bulutla
5. apaçık

BOŞLUK DOLDURMA

1. Romantizm
2. Özgürlük, eşitlik, milliyetçilik, vatan
3. *Cromwell*
4. *Notre Dame'in Kamburu*
5. *İntibah*
6. Şemsettin Sami
7. *Felâatun Bey ile Râkım Efendi*
8. Râkım Efendi, Felâatun Bey
9. *Zehra*
10. *Tercümân-ı Ahvâl*
11. tek
12. Ahmet Mithat, Namık Kemal
13. öznel
14. roman
15. *İki Şehrin Hikâyesi*

ÇOKTAN SEÇMELİ

1. B
2. C
3. D
4. C
5. B
6. D
7. D
8. B
9. E
10. D
11. A
12. B
13. C
14. E
15. C
16. A
17. C
18. B
19. A
20. D
21. C

AÇIK UÇLU SORULAR - 1

CEVAPLAR

1. *Araba Sevdası* romanı Tanzimat Dönemi'nde yazılmıştır. Edebiyatımızdaki ilk realist romandır.
2. Romanın teması yanlış Batılılaşmadır. Romanda Bihruz Bey'in trajikomik macerası anlatılır. Tanzimat Dönemi zihniyet olarak her alanda Batı'ya açılımın yapıldığı bir dönemdir. Yalnız bu dönemde Batılılaşma sadece şekil olarak kalmıştır. Onlar gibi giyinmek, konuşmak Batılılaşmak olarak algılanmıştır. Metinde Fransızca ifadelerin kullanılması bu duruma örnektir.
3. **Romanın olay örgüsü:**
 - Bihruz Bey'in dönemin pahalı arabasıyla gezinti yapması
 - Bihruz Bey'in Çamlıca Tepesi'nde güzel bir arabada sarışın, kibar görünümlü bir kadın görmesi
 - Bihruz Bey'in Periveş'e âşık olması
 - Binbir özenle yazdığı mektubu yüksek aileden sandığı kadının arabasına atması
 - Periveş'i bir daha görememesi
 - Bihruz Bey'in yemeden içmeden kesilmesi
 - Keşfi Bey'in Periveş'in öldüğünü söylemesi
 - Keşfi Bey'in o kadının Periveş'in ablası olduğu yalanını söylemesi ve Bihruz Bey'in buna inanması
 - Başka bir gün gezintiye çıktığı sırada Periveş'le karşılaşması ve gerçeği idrak etmesi
 - Kadınların yanından ayrılması
4. Romanda anlatıcı üçüncü tekil kişidir. Bakış açısı olarak hâkim bakış açısı kullanılmıştır.
5. Bihruz Bey; babasının ölümüyle büyük bir servetin sahibi olmuş, ciddi bir eğitim ve terbiye görmemiş, hayat tecrübesi olmayan, cahil bir mirasyedir.
6. **Tanzimat Dönemi romanının özellikleri:**
 - Konular yaşanmış ya da yaşanabilir olaylardan alınmıştır.
 - Toplumsal sorunlar üzerinde durulmuştur. Yanlış evlenmeler, görmeden evlenmeler, esaret, Batılılaşmayı yanlış anlayan gençler anlatılmıştır.
 - İlk dönemde romantizm akımı, ikinci dönemde realizm akımı romanları etkilemiştir.
 - Rastlantılara sıkça yer verilir.
 - Kahramanlar çoğunlukla tek boyutludur.
 - Yazar, kişiliğini gizleyemez. Romanın çeşitli yerlerinde olaylara karışır.
 - Yazarlar, tasvir ve tahlillerde uzun cümlelere yer verirler. Sanatlı söyleyişe yönelirler.

AÇIK UÇLU SORULAR II

Yemek odasına açılan kapının yanındaki büyük camlı dolap kitaplık olarak kullanılıyordu.

Yapısına göre: Girişik birleşik cümle

Anlamına göre: Olumlu cümle

Yüklemine göre: Kurallı cümle

Yüklemine türüne göre: Fiil cümlesi

İki ihtiyar kadının çekip çevirdiği bu evin temizlikte bir eşi daha yoktu.

Yapısına göre: Girişik birleşik cümle

Anlamına göre: Olumsuz cümle

Yüklemine göre: Kurallı cümle

Yüklemine türüne göre: İsim cümlesi

Sabahları bir saat kendini kafasındaki düşüncelere bırakır, dalıp giderdi.

Yapısına göre: Sıralı cümle

Anlamına göre: Olumlu cümle

Yüklemine göre: Kurallı cümle

Yüklemine türüne göre: Fiil cümlesi

Daha sonraki günlerde o gece neler düşündüğünü anımsayamadı bir türlü.

Yapısına göre: Girişik birleşik cümle

Anlamına göre: Olumsuz cümle

Yüklemine göre: Devrik cümle

Yüklemine türüne göre: Fiil cümlesi

Güneşin ilk ışıkları kadar yumuşak bir pırıltı beliriyordu hüzünlü gözlerinde.

Yapısına göre: Basit cümle

Anlamına göre: Olumlu cümle

Yüklemine göre: Devrik cümle

Yüklemine türüne göre: Fiil cümlesi

Doktor, genç adamın yüzünü silip göz kapaklarına yumuşakça ellerini bastırırken salonun dibindeki kapı açıldı ve solgun, uzunca bir yüz belirdi.

Yapısına göre: Bağlı cümle

Anlamına göre: Olumlu cümle

Yüklemine göre: Kurallı cümle

Yüklemine türüne göre: Fiil cümlesi

Çamurun yüzeyi su, dibiye balçıktı.

Yapısına göre: Sıralı cümle

Anlamına göre: Olumlu cümle

Yüklemine göre: Kurallı cümle

Yüklemine türüne göre: İsim cümlesi

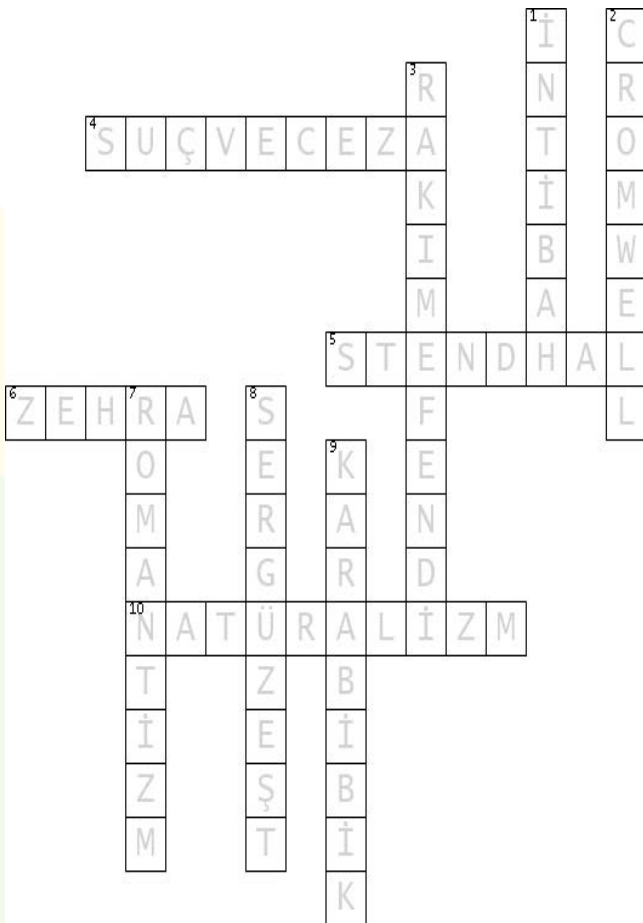
BECERİ TEMELLİ-I

1. Metinde Rose hızla iyileşmektedir. Oliver günlerden beri unutmuş olduğu bir neşeye kalkmış ve istekle, severek çalışmaya başlamış, Rose için kuşlarının kafeslerini gene ötsünler diye eski yerlerine asmış ve gene en güzel kır çiçeklerini, renk ve kokularıyla Rose'un içini açsınlar diye toplamıştır. Harry Maylie çiçek meraklısı olmuş ve çiçekleri vazolara yerleştirmekte ustalık edinmiştir. Rose'nin iyileşmesi tüm kahramanların mutlu olmalarını sağlamıştır.
2. Yazar yaşanan olayların insanların ruh dünyalarını etkilediğini, kişilerin iç dünyalarında yaşananların da doğayı ve insanları algılama biçimlerini etkilediğini anlatmaktadır. Tasalı, karamsar, olumsuz düşüncelere sahip insanlar olayları, insanları ve doğayı karanlık ve kasvetli görür. Oysa metinde geçen kahramanlar yeşil yapraklardaki çiğ tanelerini her zamankinden parlak, hafif esintinin dallarda çıkardığı hışırtının ezgisini daha tatlı, gökyüzünü daha mavi daha ışıklı görmektedir.
3. Okuduğumuz metinde yazar olayların içindedir. Kişilerin ruh dünyasını bilip bize aktarabilmekte, bir mekânda yalnız olduklarında orada neler yaşandığını bize anlatabilmektedir. Bunlar bize romanın ilahi bakış açısıyla anlatıldığını göstermektedir. Böylece romanda karanlık veya okuyucunun düşüncesine bırakılan noktalar çok olmamakta, okuyucu romanda ele alınanları anlatanın gözüyle algılayabilmektedir.
4. Okuduğumuz metinde karşılaştığımız tasvirler konu üzerinde tamamlayıcı bir etkiye sahiptir. Bu tasvirler yardımıyla okuyucu kişilerin fiziksel ve ruhsal dünyalarını tam olarak anlayabilmekte, bir mekânın nasıl olduğunu zihninde canlandırabilmektedir. Bu tasvirler romandaki zincirin birer halkası gibi görünmektedir. Böylece romanda ele alınan konunun, kişinin, olayların okuyucuyu şaşırtmadığını, bu tasvirlerin okuyucuyu romanda anlatılanlara hazırladığını söyleyebiliriz.

BECERİ TEMELLİ-II

1. Olay örgüsü okuma yazma konusunda çok hevesli bir genç kız olan Fitnat Hanım ve bu isteğin gerçekleştirmek için ona birini öneren Şerife üzerine kurulmuştur. Okuma yazma isteği nedeni, Şerife'nin bu konuda yardımcı olması da sonucu oluşturmaktadır.
2. Metinde zengin-fakir, okumuş-cahil çatışması görülmektedir. Bu tarz çatışmalar olay örgüsünü tekdüze, sıkıcı ve monoton olmaktan kurtarır. Gerilim ve gerilime bağlı olarak da merak unsuru metnin keyifli okunmasını ve sürükleyiciliğini sağlar.
3. Metnin yazıldığı dönemde okuma yazmanın çok yaygın olmadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte yine de tarihî bir gerçek denemez. Tarihî bir gerçek diyebilmek için kurmaca olmayan istatistiki kaynaklara ulaşmak gerekir.
4. Düşünebiliriz. Günümüz her ne kadar bilgi çağı olsa da okuma yazma bilmeyen kişiler varlığını sürdürmektedir. Bunun çeşitli sebepleri vardır. Okuma yazma bilmeyen kişiler için Halk Eğitim Merkezleri okuma yazma kursları açmaktadır.

BULMACA

ANAHTAR KELİME: TANZİMAT

KELİME AVI

ZATMEEKCARHRDMAENİUE

RECAİZADE NAHNUT EKREN

ARVCILTÄENHMÜ

TERCÜMANI AHVAL

ASRAAISVADBE

ARABA SEVDASI

ÄIADEEFNHG

AGAH EFENDI

SASIN

SINASI

KMELETA

TELENAK

ENSASINEDSDM

SENEDEEN SAHI

AFHHELLASAN

HASAN FELLAH

EETMNTÄIEFTDMAH

AHMET MİTHAT EFENDI

LBIYNLIMLATAŞA

YANLIS PATILILASRA

SERGÜZEŞT

ANAHTAR SÖZCÜK: SERGÜZEŞT

Etkileşimli Kitaplar

Beceri Temelli Kitaplar

Soru Bankası

Mobil Soru Bankası

Dinamik Uygulamalar

3B Modeller

YKS Kampı

TRT EBA TV Lise

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>